

Projektrapport

Miljötillsyn hos lantbrukare i norra Falköping

14 oktober 2026

MILJÖSAMVERKAN
ÖSTRA SKARABORG

ADRESS

541 83 Skövde

TELEFON

0500-49 36 30

E-POST

info@miljoskaraborg.se

WEBBPLATS

www.miljoskaraborg.se

Detta gjorde vi

I det här projektet genomförde vi 28 kontroller på lantbruk av varierande storlek i norra delen av Falköpings kommun. En del av dessa lantbruk ligger inom nitratkänsligt område vilket innebär att lagstiftningen ställer högre krav på lagring och spridning av gödsel samt dokumentation av gödselhanteringen. På kontrollerna tog vi upp frågor om animaliska biprodukter, avfallshantering, cisterner, växtskydd och växtnäring. Av de 28 verksamheter som vi kontrollerade var 3 anmälningsskyldiga verksamheter, C verksamheter. Övriga 25 var varken tillstånds- eller anmälningsskyldiga, U verksamheter.

Under projektet hade vi fortsatt fokus på farligt avfall. Anledningen är den ökade nationella medvetenheten om illegal avfallshantering. Likt tidigare år skickade vi inför kontrollerna ut bokningsbrev med informationsmaterial om regler om vilka skyldigheter en verksamhetsutövare har när det gäller farligt avfall som uppstår inom deras verksamhet, för att de skulle kunna förbereda sig. Vi upplevde att verksamhetsutövarnas tidigare brister i kunskaper om lagar och hantering av farligt avfall hade förbättrats.

I projektet skickade vi också ut information om nyheter kring sprutjournaler med stöd av material från Jordbruksverket. När lantbrukarna sprutar med bekämpningsmedel på sin åkermark ska de fylla i en journal där det bland annat framgår varför de har använt bekämpningsmedel, vilka avstånd som hållits till skyddsvärda objekt såsom vattendrag samt vilket bekämpningsmedel som används. En nyhet för sprutjournaler år 2026 är att de ska innehålla information om typ av användning, vilket innebär om bekämpningsmedlet används på ett fält, på en golfbana eller i en skog. En annan nyhet är att registreringsnummer på bekämpningsmedlet samt storlek på den behandlade ytan också ska finnas med.

Resultat

Vi genomförde 28 kontroller, och kunde konstatera avvikelser hos 8 verksamheter. De flesta bristerna var ringa avvikelser från lagstiftningen.

Avvikelseerna gällde oftast brister i dokumentationen av gödselberäkningar, farligt avfall och egenkontroll. Tre av avvikelser följde vi upp i särskilda ärenden.

Vår uppföljning efter projektet

Hos 5 av verksamheterna där vi konstaterade avvikelser kommer vi att följa upp om de åtgärdat avvikelserna tills nästa gång vi kommer ut och genomför tillsyn. Skulle åtgärderna inte vara genomförda då kommer vi att förelägga verksamheterna att åtgärda avvikelserna. Hos de 3 av verksamheterna där vi följde upp med särskilda ärenden har avvikelserna rättats till.

Vad blev nyttan med projektet?

Tillsynen av växtnäring är mycket viktig i Miljösamverkans medlemskommuner eftersom området är hårt belastat av näringsämnen som bidrar till övergödning och försämrad ekologisk kvalitet i våra sjöar och vattendrag. Stora områden i Miljösamverkans medlemskommuner befinner sig inom nitratkänsligt område. Denna typ av område är utpekad av Jordbruksverket som särskilt bidragande till näringsläckage från jordbruk i enlighet med överenskommelser i EU:s nitratdirektiv. Det finns också många sjöar och vattendrag inom medlemskommunerna som omfattas av vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för

åren 2021–2027. Vattenmyndigheterna fastställer miljö kvalitetsnormer som bestämmer vilken kvalitet inom områdena ekologisk och kemisk status som vattendragen har och vilken status de ska uppnå innan slutet av förvaltningsperioden. I vattenmyndigheternas bedömning av vattendragens status har de i de flesta fall bedömt jordbruket som en betydande påverkan för vattnens fosforbelastning.

Svenskt lantbruk ger närproducerade livsmedel och är helt nödvändigt för att skapa det öppna, biologiskt rika landskap som kännetecknar svensk landsbygd. Trots det påverkar all växtodling och djurhållning miljön negativt i viss omfattning eftersom näringsämnen från växtodling och gödsel bidrar till övergödning i vattendrag, sjöar och hav. Med miljö kvalitetsmål som Ingen övergödning, Grundvatten i bra kvalitet och En giftfri miljö i sikte fokuserar vi tillsynen på att minska läckage av näringsämnen och kemikalier från lantbruket. Genom löpande tillsyn av att lantbrukarna till exempel har korrekta gödselberäkningar kan vi säkerställa att miljölagstiftningen följs och att risken för näringsläckage minskar.

Fakta om projektet

Namn:	Lantbruk 2026 Sprint 9 Norra Falköping
Projektet pågick:	Mars till augusti 2026
Detta granskade vi:	• Animaliska biprodukter • Avfallshantering • Cisterner • Växtskyddväxtnäring
Antal anläggningar:	28
Antal anläggningar utan avvikelser:	15